

PEJZAŽNA ARHITEKTURA

OBLIKOVANJE **otvorenih prostora u gradu**

Jelena Živković

Oblikovanje otvorenih prostora u gradu

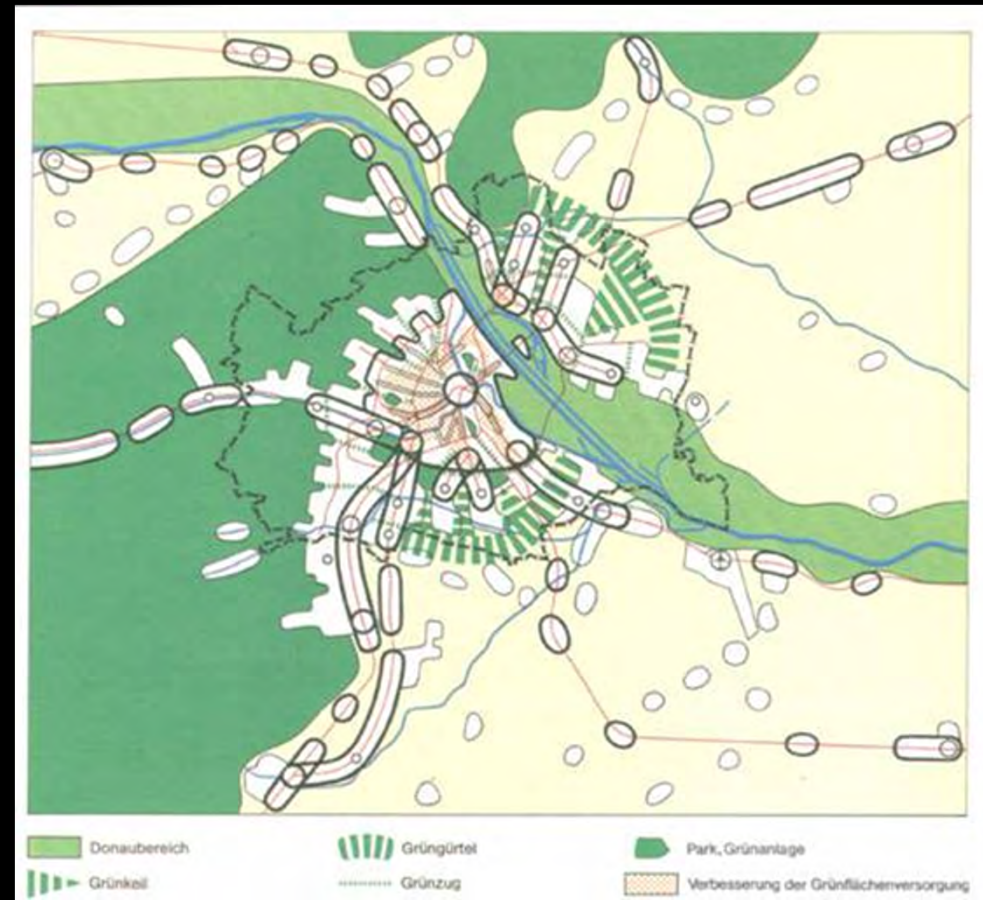
1. SPECIFIČNOSTI oblikovanja otvorenih prostora u gradu

2. SADRŽAJ oblikovanja otvorenih prostora u gradu

Specifičnosti oblikovanja otvorenih u odnosu na zatvorene prostore

POVEZANOST OTVORENIH PROSTORA

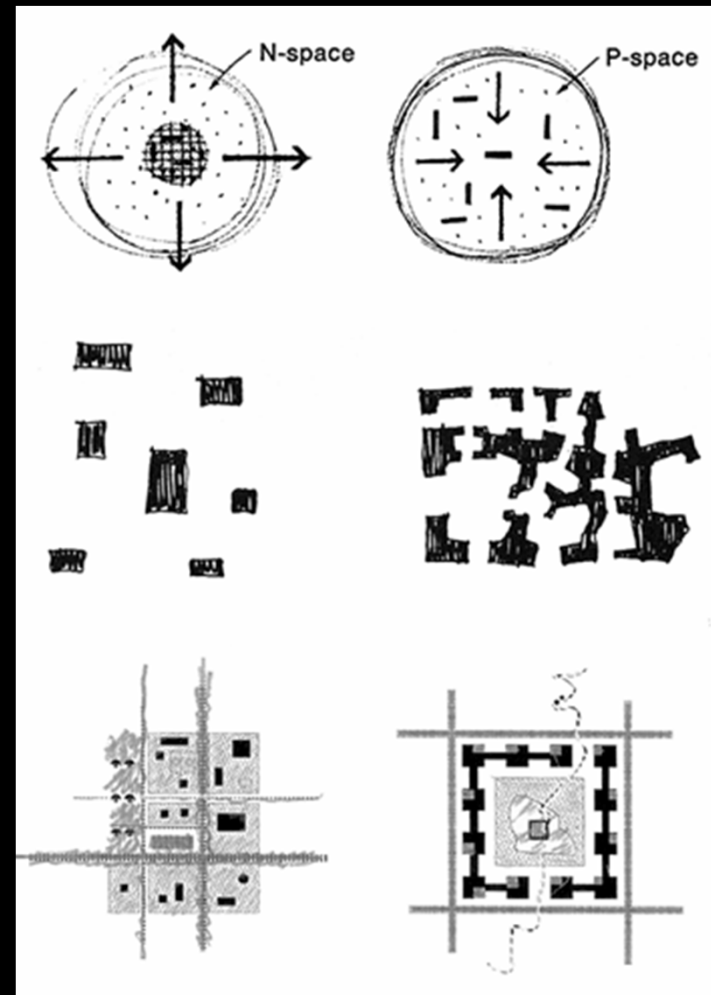
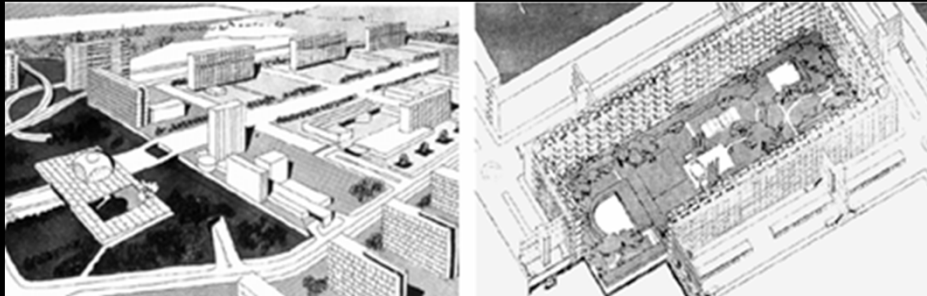
- vizuelna percepcija urbanog prostora
- opterećenje okoline i klimatski uslovi
- sistem otvorenih prostora

Specifičnosti oblikovanja otvorenih u odnosu na zatvorene prostore

NAČIN DEFINISANJA OBLIKA

- koncept pozitivnog i negativnog prostora u odnosu na nameru definisanja prostora

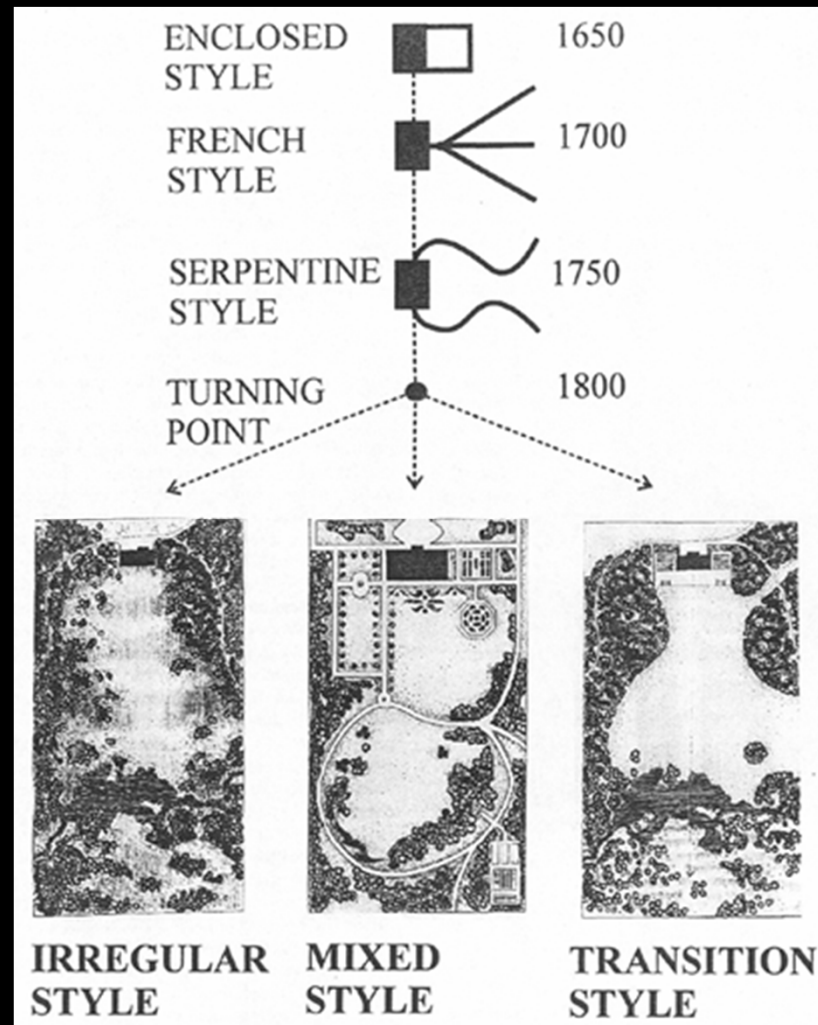
Specifičnosti oblikovanja otvorenih u odnosu na zatvorene prostore

INTEGRACIJA ŽIVIH I STVORENIH ELEMENATA

- vreme nastajanja i realizacije
- promenljivost i razvoj
- kvalitet upravljanja i održavanja

ODSUSTVO PEOVLAĐUJUĆE TEORIJE, STILA

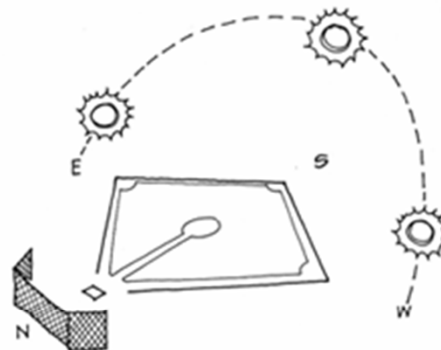
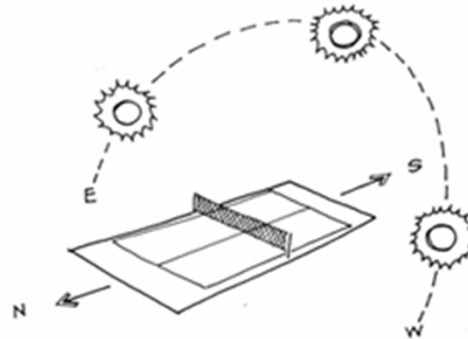
- veza sa mestom
- odsustvo preovlađujućeg stila kao prednost i nedostatak

Specifičnosti oblikovanja otvorenih prostora u gradu u odnosu na prirodu

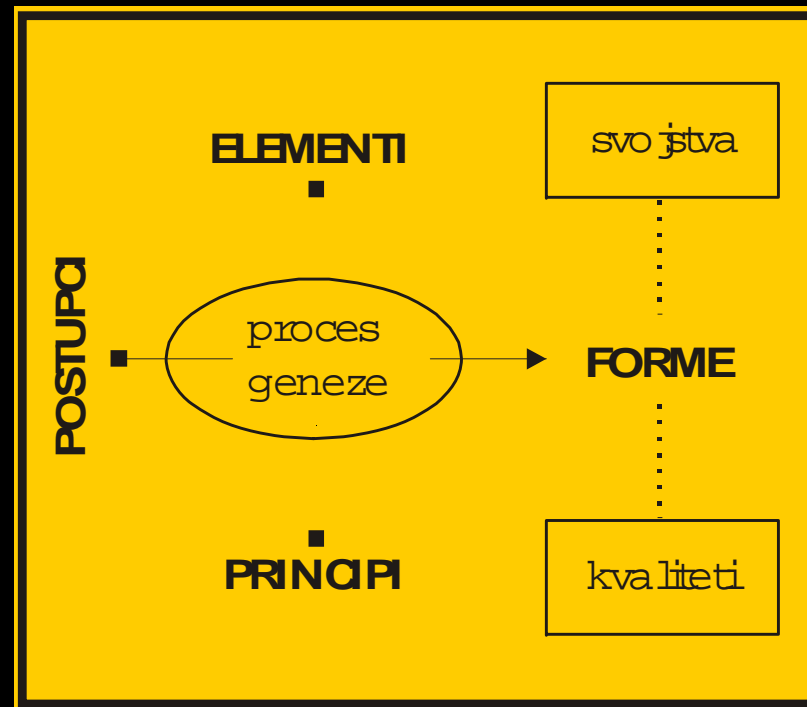

***Specifičnosti
oblikovanja
otvorenih
prostora
koje proizilaze
iz njihove
rekreativne
funkcije***

SADRŽAJ OBLIKOVANJA

1. **DEFINISANJE elemenata prostora**
2. **POVEZIVANJE elemenata u strukturu-formu na osnovu**
3. **PRINCIPA koji odražavaju pristup oblikovanju i kojima se**
4. **Primenom OBLIKOVNIH POSTUPAKA generiše forma-prostorna struktura**

Svojstva elemenata
oblik, veličina, građa,
lokacija, međudnos

DEFINISANJE ELEMENATA

izbor elemenata određenih svojstava (oblik, veličina, građa):

- *građene dvo/trodimenzijskih strukture*
- *vegetacija*
- *vodene površine i tokovi*
- *zemljište-tlo...*

prema funkciji koju ostvaruju u oblikovanju:

- *Fizičko i vizuelno povezivanje/razdvajanje (podeoni i vezni elementi, barijere)*
- *Označavanje, akcentovanje prostora (akcenti, obeležja)*
- *Formiranje i razgraničavanje prostornih podcelina*
- *Višenamensko korišćenje*
- *Usmeravanje kretanja, orijentacija (orijentiri, kolonade...)*
- *Formiranje i usmeravanje vizura*

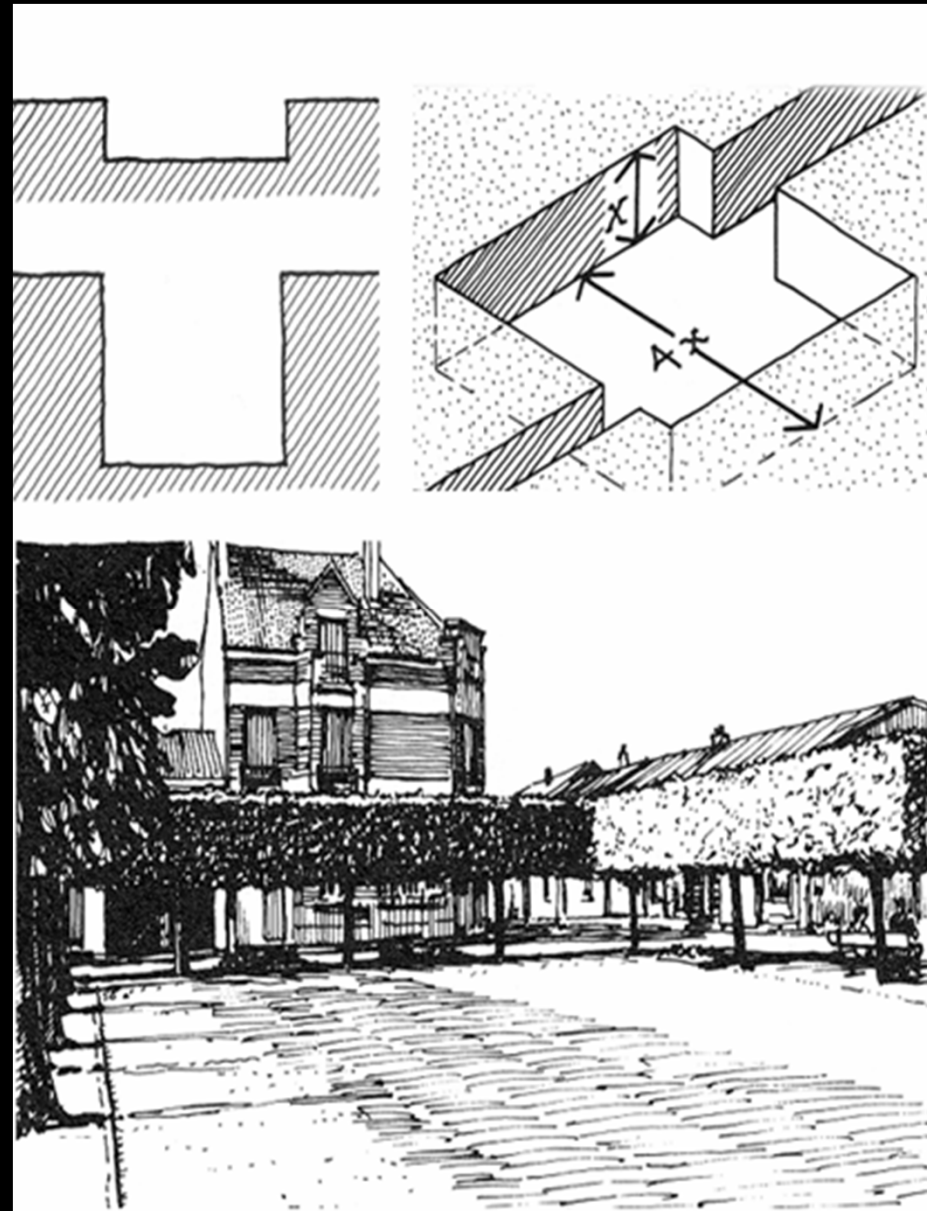
OBLIK

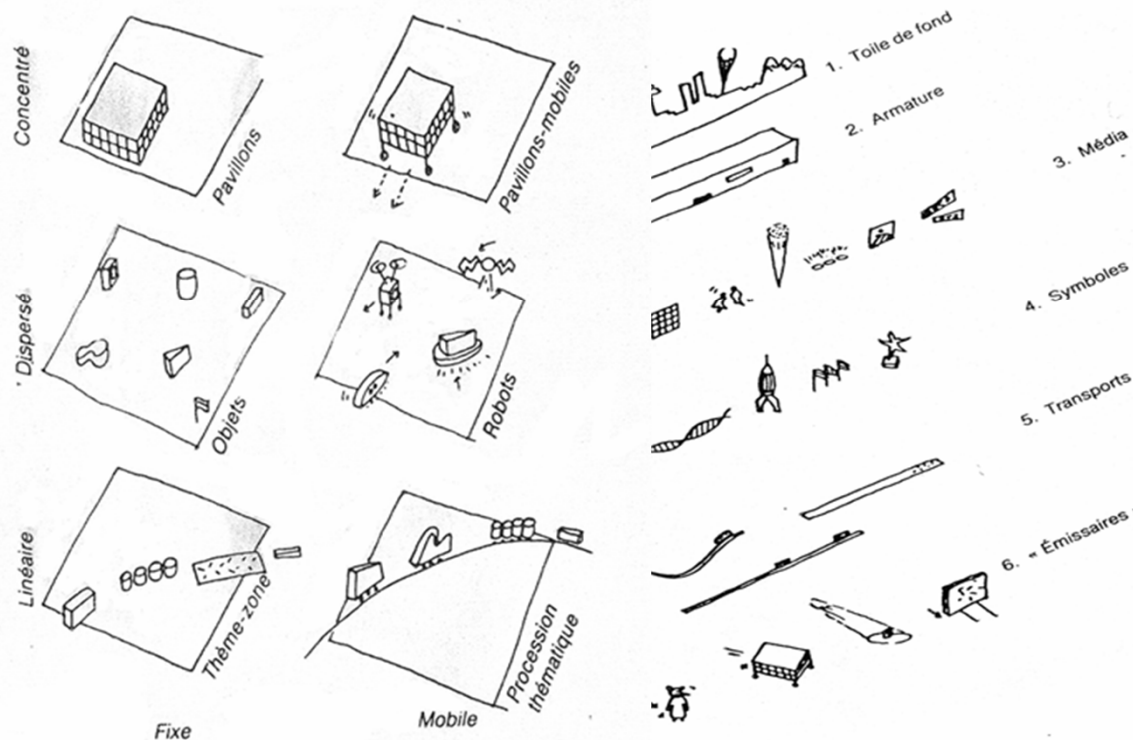
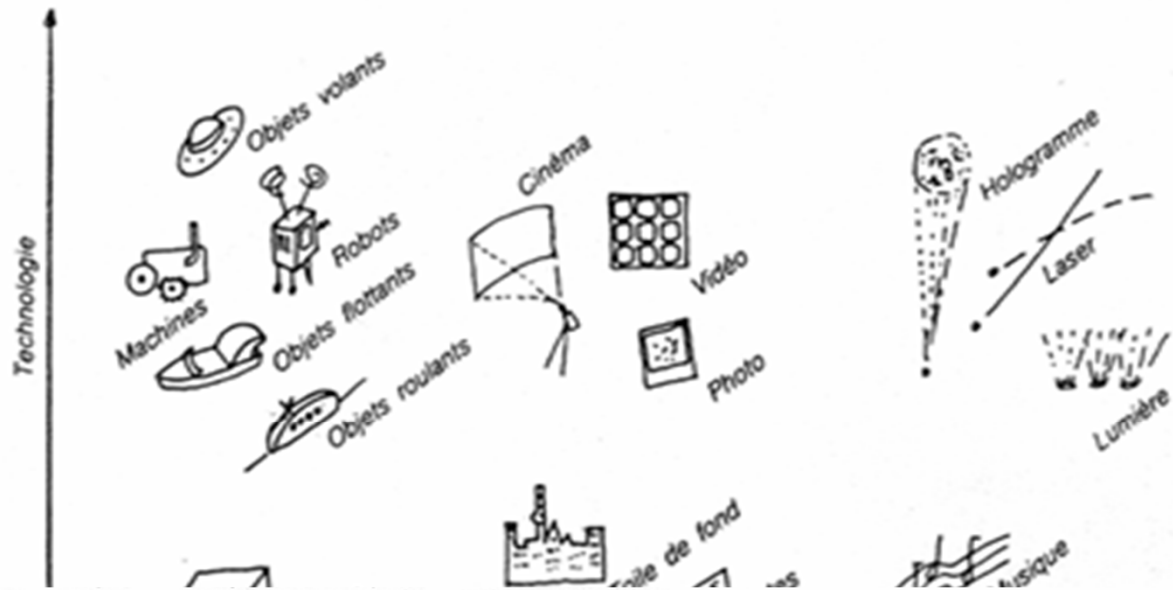
- *0D tačka* - pozicija u prostoru
- *1D linija* – dužina, pravac, pozicija
- *2D ravan* dužina, širina, oblik, pozicija
- *3D volumen* dužina, širina, dubina, forma

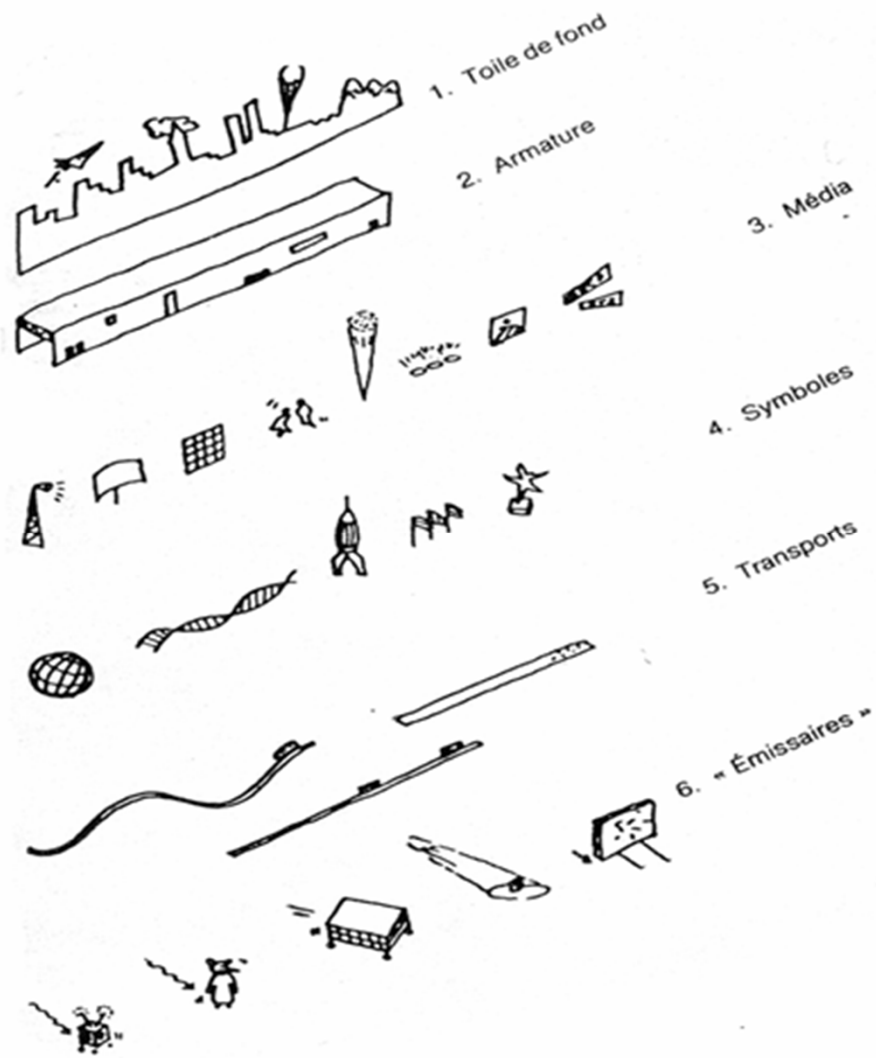
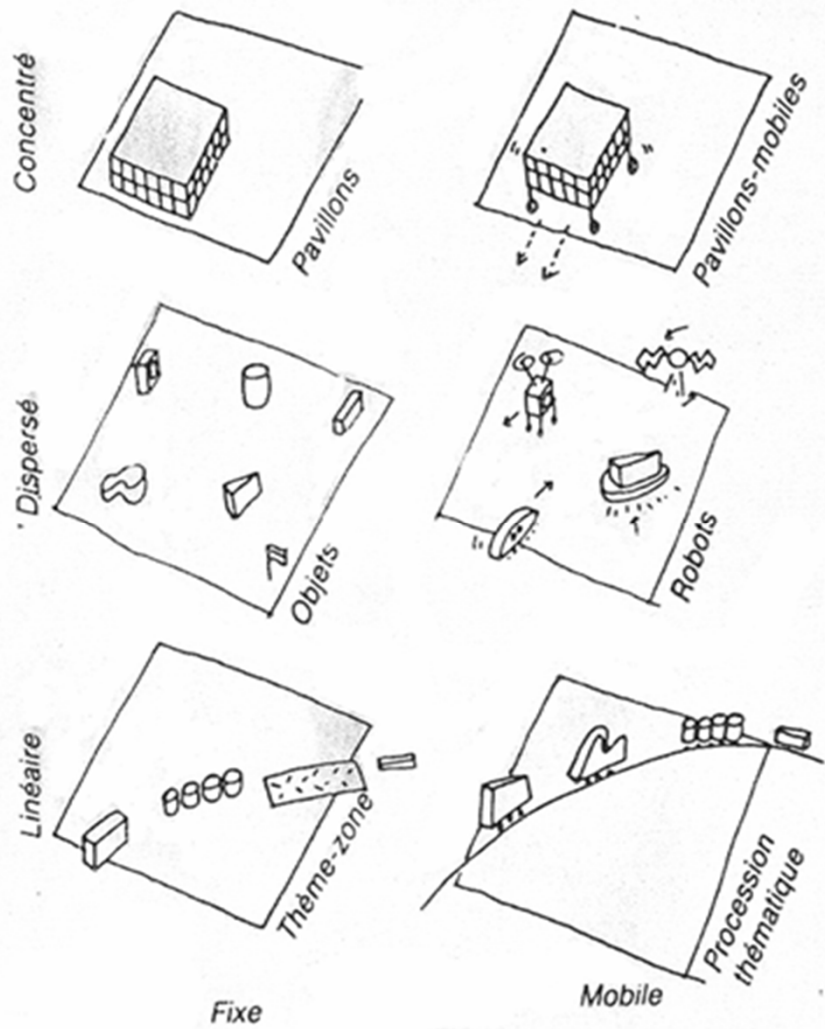
pravilni i nepravilni oblici

VELIČINA

- *apsolutna*
- *relativna*

GRADA

TLO – zemljište i
stene

VEGETACIJA

– pojedinačne,
linijsko zelenilo,
grupe i masivi

VODA- mirujuća
i tekuća voda

**STVORENE
FIZIČKE
STRUKTURE**

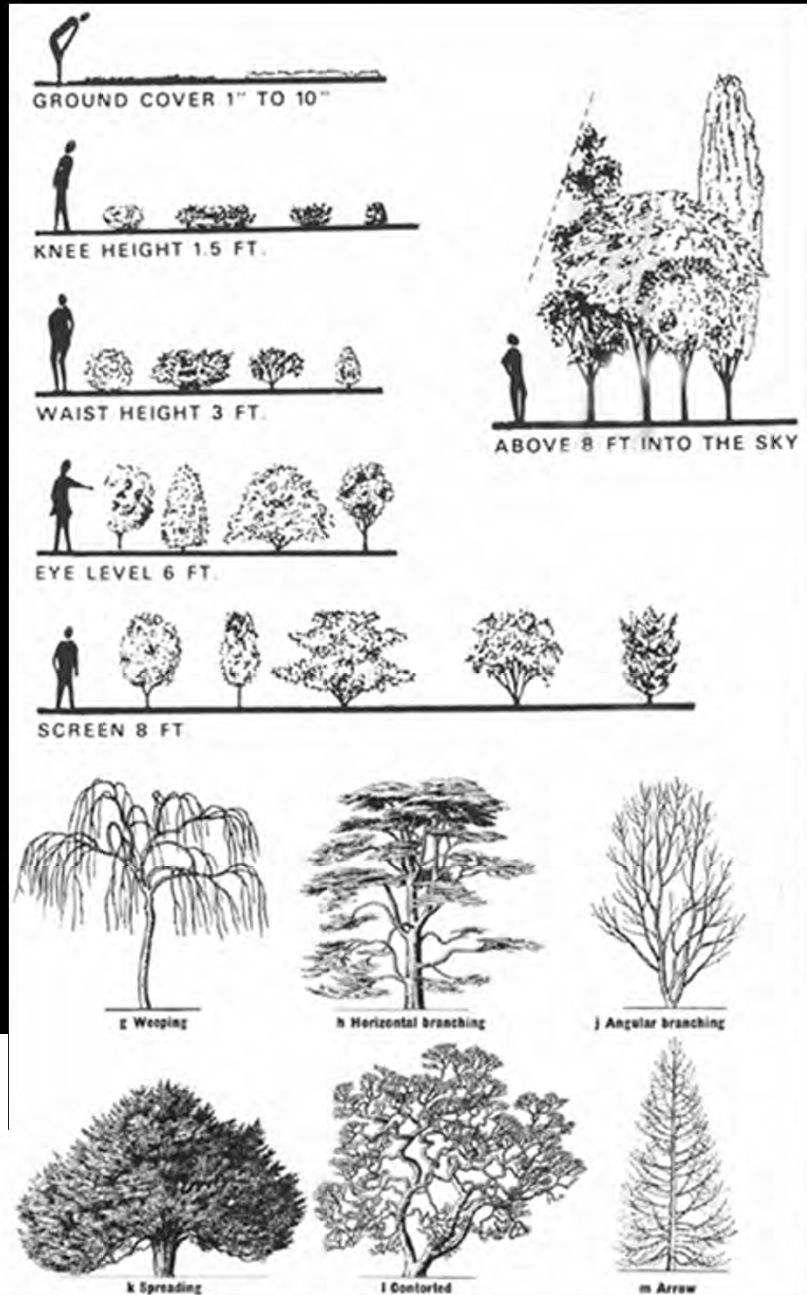

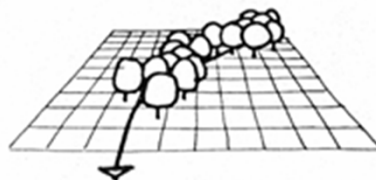
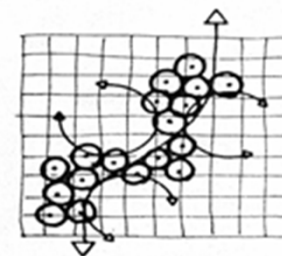
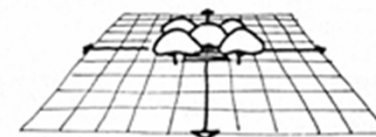
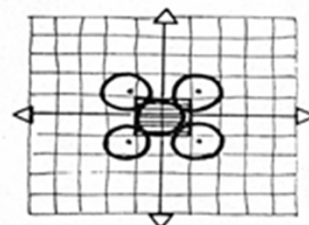
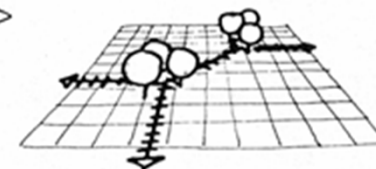
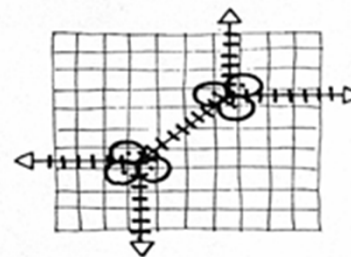
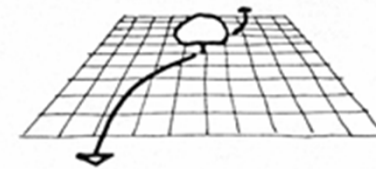
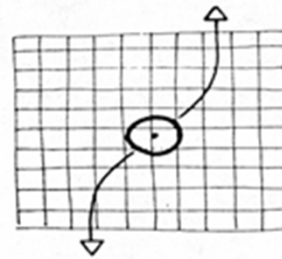
GRAĐA

VEGETACIJA — pojedinačno, linijsko zelenilo, grupe i masivi

Svojstva:

- **Veličina** : visoka, srednja, niska vegetacija
- **Boja**
- **Karakter** : osnovna forma, gustina krošnje , pitoresknost

GRADA

VODA

- **mirujuća voda:**
jezera, vodena ogledala
- **tekuća voda:**
reke, potoci, fontane, kaskade...

GRADA

STVORENE FIZIČKE STRUKTURE

- **zatvoreni objekti**
- **prostorne strukture**
- **šetališta, terase**

DEFINISANJE PROSTORNE STRUKTURE

OSNOVNE TEMATSKE CELINE

- *Kreiranje prostora*
- *Uspostavljanje cirkulacije*
- *Vizuelno povezivanje – percepcija prostora*

RAZRAĐUJUĆE TEME OBLIKOVANJA

- *Barijere i zakloni*
- *Modelovanje tla*
- *Vegetacija*
- *Voda*
- *Obrada površina*

OSNOVNE TEME OBLIKOVANJA ORP

KREIRANJE PROSTORA - definisanje karaktera prostorne celine i njenih podcelina kroz definisanje zastupljenosti, lokacije i međuodnosa elemenata, uspostavljanje i provera različitih relacija:

- odnos i zastupljenost **prirodnih i stvorenih struktura**
- relacije **otvorenog i zatvorenog prostora** - relacije mase i praznine:
- relacije **zatečenih i novoplaniranih struktura** –
- relacije **prirodnih i stvorenih struktura i karakteristika terena**
- **zakloni i barijere** (fizičke, funkcionalne, vizuelne, ekološke): lokacija, vrsta, veličina, stepen, trajnost, karakter
- **kreiranje vizura i zatvorenih pogleda**
- **definisanje prostornih odnosa**

OSNOVNE TEME OBLIKOVANJA RP

USPOSTAVLJANJE CIRKULACIJE

- *vrsta cirkulacije*
- *izbor oblika i definisanje horizontalne i vertikalne komunikacije*
- *definisanje ukrštanja i preklapanja komunikacija*
- *definisanje statičnih oblasti*
- *definisanje i dimenzionisanje komunikacionih kanala*

VIZUELNO POVEZIVANJE-PERCEPCIJA PROSTORA

- *vizuelno povezivanje prostora (duge i kratke vizure , pogledi)*
- *vizuelno razdvajanje prostora (razmatranje privatnosti, skrivanja i iznenađenja)*
- *označavanje, akcentovanje prostora (akcenti, obeležja)*
- *usmeravanje kretanja, orijentacija u prostoru (orijentiri, kolonade...)*

Peter Walker

MLK, Jr. Promenade; Children's Park and Pond

Peter Walker

MLK, Jr. Promenade; Children's Park and Pond

RAZRAĐUJUĆE TEME OBLIKOVANJA

BARIJERE I ZAKLONI

Definišu se:

- **vrsta** ograđivanja/zaklona
- **veličina** ograđivanja/zaklona
- **stepen** ograđivanja/zaklona
- **trajnost** barijere/zaklona
- **karakter** barijere/zaklona
- **lokacija** barijere/zaklona

Martha Schwartz

- *Miami International Airport Sound Barrier*

- *Spoletto Festival Art Installation*

Martha Schwartz

HUD Plaza Improvements

RAZRAĐUJUĆE TEME OBLIKOVANJA

MODELOVANJE TLA

- **isticanje karakteristika i korišćenje POSTOJEĆE TOPOGRAFIJE** (podizanje tla radi vizura, upuštanje tla radi privatnosti, skrivanja, vode; nagibi za sedenje, promene nivoa)
- **DEFINISANJE NOVOG MODELOVANJA TLA** (definisanje novih nagiba radi cirkulacije u prostoru; povezivanje sa nivoima zgrada; kontrola oticanja površinskih voda, otvaranje ili zatvaranje vizura; kreiranje dinamike i znatiželje na ravnim površinama)

Peter Walker

Principal Mutual Life Insurance

RAZRAĐUJUĆE TEME OBLIKOVANJA

VODA

Opređeljivanje oblika prisustva vode podrazumeva definisanje:

- **SVRHA PRISTUSTVA/ZNAČENJE VODE** (ekološki značaj: regulisanje toplotnog i radijacijskog mikroklimata, neutralizovanje buke (maskiranje zvukom); oblikovni značaj: demarkacija granica i oblasti, barijera, kreiranje spoljašnjeg prostora ograđivanjem ili razdvajanjem oblasti, usmeravanje pešačke cirkulacije, usmeravanje pogleda ka ili od zgrada i objekata, povezivanje zgrade sa okruženjem i međusobno, obezbeživanje kontrasta zgradama i podnim površinama, obezbeđvanje kontrasta ili dopune skulpturama)
- **IZBOR POJAVNOG OBLIKA** (mirujuća voda: jezera, vodena ogledala; tekuća voda: reke, potoci, fontane, kaskade...)

Peter Walker

Nishi Harima

***RAZRAĐUJUĆE TEME OBLIKOVANJA**

VEGETACIJA

Definiše se:

- **SVRHA OZELENJAVANJA** (npr. ograđivanje prostora; razdvajanje prostora; granica ograđivanja; povezivanje zgrada; punktuacija; fokalne tačke; formiranje hladovine; zaklona; pregrađivanje; zaštita od vetra; akustički filter; filter za prašinu)
- **IZBOR FORME I GUSTINE STRUKTURALNOG OZELENJAVANJA** (npr. šumarak, zaštitni pojas, paravani/pregrade; avenije; žbunje; žive ograde; čestari; buseni; grupe; pojedinačno drveće; zakloni)

Peter Walker

McConnell Foundatio

Martha Schwartz

- *Minneapolis Courthouse*

- *Gifu Kitagata Apartments*

Peter Walker

RAZRAĐUJUĆE TEME OBLIKOVANJA

OBRADA POVRŠINA

definisane različite vrste podloga:

- **u cilju podsticanja kretanja:** čvrsta, glatka površina prema standardima kolskog saobraćaja, čvrste površine prema pešačkim standardima, polučvrste podloge za neformalno kretanje (uključuje i travnate površine), posebne čvrste podloge- požarne putanje
- **u cilju obeshrabrivanja kretanja :** čvrste, grube površine: sa kamenjem, stepnicima; polumeke površine: pesak, šljunak...; meke površine: gusta trava i ostala vegetacija
- **u funkciji bezbednosti i specifičnih funkcija prostora** (dečija igrališta, sportski tereni)
- **u funkciji estetike i naglašavanja značenja, tradicije**

Peter Walker

Plaza Tower and Town Center Park